

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти

XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика

III етап

2023/2024 навчальний рік

5 клас

- 1. Відгадай загадку. Придумай й напиши казку, де слово-відгадка виступало б у ролі головного персонажа.**

*Хто абетку з вас вивчав,
Різні букви зустрічав.
Кожна з них від А до Я
Промовляє своє ім'я.
Лиш одна із них німа.
Здогадався, певно, всяк!
Звуть цю букву ...*

Обсяг – 0,5 сторінки

12 балів

- 2. Відредагуй наведені словосполучення.**

*Відкрити очі, відкрити вікно, мені повезло, соняшникове масло, спостережливий пункт,
освічена вулиця, пів четвертого, приводити приклад, гарно виглядати, закалятися змалечку.*

5 балів

- 3. Орфографічна хвилинка.**

Перепиши слова, уставивши замість крапок пропущені літери або знаки.

Пр..завзято, пр..черствілий, Пр..дніпров..я, марм..лад, к..тушка, між..яр..я.

3 бали

- 4. Із скарбнички лексикології.**

Добери по 3 синоніми до кожного із наведених слів.

*Ввічливий
Думати
Завірюха
Радісно*

4 бали

- 5. Запиши в алфавітному порядку імена 10 героїв улюблених книг, фільмів або мультфільмів. Кожне ім'я має починатися з іншої літери алфавіту.**

5 балів

- 6. Мандрівка лабіринтами «Синтаксису».**

Підкресли головні члени речення. Укажи, якими частинами мови вони виражені.

Мене звуть Патрон. Я – джек-рассел-тер'єр. Не подумайте, що я цим пишаюся, але я родовитий пес. Моя порода не належить до найдавніших.

4 бали

Усього 33 бали

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
6 клас

1.Творча робота.

У формі твору-роздуму розкрий зміст вислову *«Соловей славиться піснею, а людина – добрими справами».* **12 балів**

2. Завдання «У пошуках слова і розділового знака»

Відредагуй речення, розстав пропущені розділові знаки.

- 1.Відкрий будь ласка двері щоб провітрити кімнату.
- 2.Не відправив повідомлення так як зник зв'язок.
- 3.Рахую вашу відповідь шановні учні вірною.
- 4.Випічку на любий смак вишукані блюда можна замовити в «Пузатій хаті».
- 5.Пес Патрон на протязі дня знаходить приблизно 50 нерозірваних боєприпасів мін снарядів бомб.
- 6.Відношення між однокласниками стали дружними.

6 балів

3.Орфографічна хвилинка.

Запиши слова разом чи окремо, вставивши пропущені літери там, де потрібно.

Веб/сайт, Він..ич..ина, чим/дуж, брюс..елець, грав..юра, кон..с..єржка.

3 бали

4. З фольклорної скарбниці.

Відредагуй фразеологізми і запиши їх правильно.

Муха носа не підточить, роздути з павука слона, з'їсти жабу, брати оленя за роги, вовк на вухо наступив, де Макар зайців пасе.

6 балів

5. Доберіть українські відповідники до запозичених слів.

Куліси -

Прайс-лист -

Пресинг -

Фотографія -

2 бали

6. Мандрівка лабіринтами «Синтаксису».

Склади й запиши речення з наведеними словами, щоб вони були різними частинами мови.

Підкресли їх як члени речення.

Майбутнє, операційна, учений, лютий.

4 бали

Усього 33 бали

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
7 клас

1. Творча робота.

Уяви, що ви переконуєте свого друга в тому, що людина, яка знає українські слова, ще не обов'язково знає мову. Напиши твір-роздум, в якому наведіть різні аргументи (мінімум два) і приклади (мінімум два) для підтвердження своєї думки. Обсяг висловлювання – 8-10 речень .

12 балів

2. У царині «Морфології».

Запиши повністю слова, позначені цифрами та скороченнями. Слова, подані в дужках, постав у потрібному відмінку.

До 1546 км додати 35 м.

Від 972 кг відняти 27 г.

До 37 (грузин) долучилися 24 (киянин).

Після 1986 року можна було насолодитися 297 новими виставами.

4 бали

3. Орфографічно-пунктуаційна хвилинка.

Перепиши текст, розкривши дужки, постав пропущені розділові знаки.

(У,в)ся країна збирала (у ,в) рожай. А він цього року був чудовий бо із дружним завзят(т)ям працювали в(у)сі і дорослі і малі. Без/кін..ця по шляхах з поля до млина шален(н)о мчали машини повні мішків із зерном. У(в) сі млини на Він(н)ич(ч)е(и)ні запрацювали і в(и,е)ликі парові і галасливі водяні на греблях річок озер і старі дідугани/вітряки теж запрацювали своїми руками/крилами.

4 бали

4. Із фольклорної скарбниці.

Наведи по одному прикладу фразеологізмів за джерелами походження: професійна діяльність, жива народна мова, Біблія, антична література. Поясни їх значення.

4 бали

5. Завдання із «Культури слововживання».

Поясни лексичне значення поданих слів, склади з ними речення.

Поверховий - поверхневий.

Приводити - призводити.

Ожеледиця - ожеледь .

3 бали

6. Поетична сторінка.

Випиши з поезії Ліни Костенко всі дієслова. Укажи, якою з форм дієслова є кожне виписане слово.

Світали ночі, вечорили дні.

Не раз хитнула доля терезами.

Слова як сонце сходили в мені.

Несказане лишилось несказанням.

6 балів

Усього 33 бали

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
8 клас

1.Творча робота.

Напиши невеликий твір-роздум, який би ілюстрував думку Й.Гете: «Неможливо увесь час бути героєм, але завжди можна залишатися людиною». Обсяг висловлювання – 10-12 речень. У тексті твору використай інфінітиви у таких синтаксичних функціях: підмет, присудок, означення. Підкресли їх.

12 балів

2. У царині «Лексикології».

Розподіли слова у дві колонки: 1) історизми; 2) архаїзми.

Ректи, дзигар, мушкет, кольчуга, ратай, ланіти, веретено, перст.

4 бали

3. Моделювання мовних одиниць.

Від поданих іменників змоделюй прикметники із суфіксом - ськ(ий) та іменники із суфіксом - ств(о).

Козак, агент, банкрут, люд.

2 бали

4. Із фольклорної скарбнички.

Поясни значення наведених фразеологізмів, добери фразеологізми-антоніми.

З'явитися на світ, фортуна усміхнулася, жити з пучок, трубити в кулак.

4 бали

5. Хвилинка орфографії.

Перепиши слова, знявши ризик.

Топ/менеджер, міні/програма, о/такий/то, пів/кілометровий, багато/тисячний, як/раз, будь/що/будь, уві/сні, будь/ласка, по/троє, тет/а/тет, хто/зна/як.

3 бали

6. Магія «Синтаксису».

Із поданими присудками і підметами склади речення, вкажи вид головних членів.

Починають збиратися; стати центром; бити байдики; ніхто з них.

8 балів

Усього 33 бали

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
9 клас

1. Творча робота.

Склади допис дискусійного характеру до блога «Чи переможе книжку комп'ютер, а бібліотеку – Інтернет?» із використанням відокремлених членів речення, складносурядних і складнопідрядних речень. Підкресли їх. Обсяг допису – 10-12 речень.

12 балів

2. Орфографічна хвилинка.

Запиши слова.

Смарт/карта , в(В)еб/сайт , е(Е)/квиток , ID/картка, Свят/вечір, міні/пекарня, пів/України, всього/на/всього, день/у/день, не/спростовані факти, не/досолити, не/наче/б/то.

6 балів

3. У пошуках слова.

Утвори словосполучення, вибравши потрібне слово-паронім.

*Творча (уява, уявлення).(Корислива, корисна) людина.(Громадський, громадянський) подвиг.
(Фольклорний, фольклористичний) твір.(Воєнний, військовий) квиток.
(Національна, націоналістична) мова. Калорійна (їжа, їда). (Дружне, дружнє) товариство.*

4 бали

4.Із фольклорної скарбниці.

Поясни лексичне значення фразеологізмів. Добери до них синоніми-фразеологізми.

Уведи у речення дібрані фразеологічні синоніми.

Вуха в 'януть

Розвісити вуха.

Зуби з 'їсти

Комар носа не підточить.

4 бали

5.Не розлучаємося із «Культурою мовлення».

Постав наголос.

Одноразовий, наскрізний, обіцянка, камбала, косий, літописний, шовковий, роздрібний.

4 бали

6.У лабіринтах «Синтаксису».

Перероби двоскладні речення на односкладні.

Визначте їх вид.

Якось увечері йду я від знайомих лісом.

Тиша навколо.

Стежку листя притрусило.

Раптом щось рвонуло в мене з-під ніг.

Я зупиняюся як укопаний і бачу, що то заєць.

3 бали

Усього 33 бали

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
10 клас

1. Творча робота.

Ті, що йдуть на нашу землю з мечем, не думають про справедливість (Ю. Мушкетик).

Напишіть твір-роздум (обсяг – 1,5-2 сторінки), прокоментувавши думку, зазначену в цитаті.

12 балів

2. З фольклорної скарбниці.

До кожного з наведених фразеологізмів доберіть слово-синонім. Із двома фразеологізмами складіть речення.

Як лисому гребінь, розрубати гордіїв вузол, піррова перемога, горобцям дулі давати, дірка від бублика, сіль землі, нитка Аріадни, гнутися в дугу.

3 бали

3. Поясніть лексичне значення наведених паронімів. З кожним із них складіть речення.

Трагедійний, трагічний.

Редакторський, редакційний.

Свідоцтво, свідчення.

Екскурс, екскурсія.

4 бали

4. Орфографічна хвилинка.

Запишіть слова, знявши ризик.

Історико/філософський, західно/європейський, сніжно/білий, норд/ост, макро/економіка, чим/дуж, де/сь/ін/коли, де/ін/де, де/не/де, з/будь/яких, а/ніж, з/по/серед.

4 бали

5. Цікава граматика.

Записавши цифри словами, утворіть словосполучення числівника з іменником. Поставте їх у називному, родовому, давальному й орудному відмінках.

90 (відро), 368 (гектар), 4222 (кілометр).

3 бали

6. Завдання з «Культури мовлення».

Відредагуйте, якщо потрібно. Запишіть правильний варіант.

Відволікати увагу, віднестись з розумінням, менше всього, на зборах було відмічено, недопустимо так робити, на рахунок звіту, питання вияснено, більш кислий.

3 бали

7. Мандрівка лабіринтами «Синтаксису».

Спишіть речення, розставте розділові знаки. Зробіть їх синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, визначте тип речень, побудуйте структурні схеми речень).

1. Та скажи мені друже нащо все в житті приходить тільки тоді коли ми перестаємо бажати цього! (Ю. Яновський).

2. І тільки десь чути в широкому полі то стихне сопілка то знов заспіва (Олександр Олесь).

6 балів

Усього 35 балів

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
11 клас

1. Творча робота.

«Позбавити людину рідної мови – чи згідно з її волею, чи всупереч їй – аморально: це те ж саме, що підрізати коріння» (В. Русанівський).

Напишіть твір-роздум (обсяг – 1,5-2 сторінки), прокоментувавши думку, зазначену в цитаті.

12 балів

2. Від назв міст і держав утворіть назви мешканців чоловічого і жіночого роду в однині і множині.

Житомир, Львів, Донецьк, Канада, Дрезден, Париж, Індія, Франція, Китай.

3 бали

3. Поясніть лексичне значення наведених паронімів. З кожним із них складіть речення.

Чисельний, численний.

Переконаний, переконливий.

Усмішка, посмішка. Музичний, музикальний.

Мимохіть, мимохідь.

4 бали

4. Доберіть до запозичених слів українські відповідники.

Дедлайн, нонсенс, віртуоз, культ, регрес, модерн, перформанс.

3 бали

5. Цікава граматики.

Подані цифрами кількісні числівники запишіть у називному, родовому, давальному й орудному відмінках.

449, 1796, 124.

3 бали

6. Завдання з «Культури мовлення».

Відредагуйте словосполучення, якщо потрібно. Запишіть правильний варіант.

Відноситься до XV ст., вислати відкритку, не в стані перебороти, не заставляй себе чекати, об'єм знань, співставте факти, більш вимогливіший.

4 бали

7. Мандрівка лабіринтами «Синтаксису».

Спишіть речення, розставте розділові знаки. Зробіть його синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, визначте тип речення, побудуйте структурну схему).

І довіку здається що за тим туманцем чи маревом долини лежить твоя найкраща сторінка життя що там у рамі росяних дібров чи синьооких луків загубився такий закуток землі який не снувся і геніям Відродження що може там поспішає назустріч тобі твоє щастя (М. Стельмах).

6 балів

Усього 35 балів

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
(для учнів закладів професійної (професійно-технічної освіти))

1. Творча робота.

Свої мови рідної і свого рідного звичаю вірним серцем держітеся (П. Куліш)

Як Ви розумієте настанову Пантелеймона Куліша? Напишіть твір-роздум (обсяг 1,5-2 сторінки).

12 балів

2. Провідмінійте в однині.

Сологуб Надія Миколаївна.

Сологуб Ігор Степанович.

3 бали

3. До кожного з наведених фразеологізмів доберіть слово-синонім. Із двома фразеологізмами складіть речення.

Душа в п'яти сховалася, як у Бога за дверима, продавати зуби, топтати ряст, від а до я, аж дим іде, бути на коні, віддати пальму першості.

4 бали

4. Від наведених іменників утворіть присвійні прикметники чоловічого і жіночого роду, запишіть їх у називному відмінку однини.

Ігор, Параска, Майя, тесляр, Терентій, Євдокія, невістка, донька, Палажка, внучка.

3 бали

5. Запишіть слова, знявши ризик.

Ясно/брунатний, на/тище/серце, ані/телень, ото/ж, не/наче/б/то, о/такий/то, оба/біч, хто/зна/з/кого, по/суті, по/латині, по/вік/віків, в/решиті/решт.

3 бали

6. Завдання з «Культури мовлення».

Відредагуйте словосполучення, якщо потрібно. Запишіть правильний варіант.

Перевести на англійську мову, по вашій милості, робити враження, скоріше всього, фарш з говядини, увінчатися успіхом, по результатам даного року, мени лисий.

4 бали

7. Спишіть речення, розставте розділові знаки. Зробіть їх синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, визначте тип речень, побудуйте структурні схеми).

1. Скільки б не судилося страждати все одно благословлю той день коли мене родила мати для життя для щастя для людей (В. Симоненко).

2. Раптом вона задихнулася і схопилася за поруччя боляче задзвеніло в її грудях (В. Шевчук).

6 балів

Усього 35 балів

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
(для студентів закладів фахової передвищої освіти)

1. Творча робота.

Які слова страхітливі – дволикість, дворушництво, двочасність, двоєдушність! (Л. Костенко).

Чи погоджуєтесь Ви з думкою Ліни Костенко? Напишіть твір-роздум (обсяг 1,5-2 сторінки).

12 балів

2. Замініть фразеологізми дієсловами-синонімами, вкажіть їх вид. Із двома фразеологізмами складіть речення.

Сісти на голову, блукати манівцями, навіть вусом не моргнути, сидіти на голках, заткнути за пояс, лити воду на млин, брати на кпини.

4 бали

3. Від наведених слів утворіть прикметники за допомогою суфікса -ськ-.

Збараж, Прилуки, Калуш, Бахмут, Магдебург, Лейпциг, Цюрих, Рига.

4 бали

4. Запишіть і провідмініяйте кількісний та порядковий числівники.

1294

Складіть речення з кількісним числівником у формі давального та орудного відмінках.

3 бали

5. Відредагуйте, якщо потрібно. Запишіть правильний варіант.

Приналежність до партії, присадибний участок, списки направили в місцеві органи, хронічна нежить, ставити вище всього, у значній мірі, тратити час, більш принциповіший.

3 бали

6. Поставте наголос у словах.

Вимога, борошно, фаховий, перепис, фольга, статуя, фарфор, ненависний, показник, живопис, зобов'язання, загадка, дипломатія.

3 бали

7. Спишіть речення, розставте розділові знаки. Зробіть їх синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, визначте тип речень, побудуйте структурні схеми).

1. Земля була мокра чорна і рожеві пелюстки маку вночі оббиті дощем всюди поприлипали до неї (О. Гончар).

2. Я не можу стримати хвилювання дивлячись як проростає брунька і чуючи як пахнуть дерева коли по них проходить молодий весняний сік (В. Шевчук).

6 балів

Усього 35 балів

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика
III етап
2023/2024 навчальний рік
(для студентів закладів вищої освіти)

1. Творча робота.

Із сивої давнини існували на землі чотири класичні доброчесності, а саме: мудрість, правосуддя, стійкість, вірність.

Чи погоджуєтесь Ви з такою думкою? Які доброчесності Ви б ще додали? Напишіть твір-роздум (обсяг 2 – 2,5 сторінки).

12 балів

2. Дібравши твірні слова, визначте спосіб творення наведених слів.

Милозвучний, милозвучність, заборона, комбат, по-приятельськи, морозостійкий, ЗСУ, сучасне (ім.), квазінауковий, правдолюб.

3 бали

3. Від наведених сполучень іменників із числівниками утворіть і запишіть порядкові числівники або прикметники.

196 тисяч, 779 мільйонів, 26 поверхів, 200 мільярдів, 548 днів, 112 квартир.

3 бали

4. Запишіть подані сполуки у формі звертання. Якщо існують варіанти, наведіть їх.

Добродій Олексенко, панна Олеся, пан Президент, колега Корній, друг Ігор, пані Євдокія.

Із двома словосполученнями (у кличному відмінку) складіть речення.

3 бали

5. Поставте наголос у словах.

Загадка, зібрання, індустрія, каталог, договір, жадоба, гуртожиток, довести, шерстяний, досита, компроміс, олень.

3 бали

6. Відредагуйте, якщо потрібно. Запишіть правильний варіант.

Провести розрахунки, проживати по адресу, страховку одержати, чергувати по графіку, вирішиться на протязі тижня, цей сік кисло-солодий, шокуюча несподіванка, на рахунок відпустки.

4 бали

7. Спишіть речення, розставте розділові знаки. Зробіть синтаксичний аналіз речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику всій конструкції, побудуйте структурну схему речення).

Досі коли Таня думала про війну коли обговорювали між собою невтішні ким-небудь завезені з міста фронтові зведення її при всій трагічності подій усе ж не покидала надія на якесь чудо сподівання на те що одної прекрасної днини війна враз закінчиться так само раптово як і почалась... (О. Гончар).

6 балів

8. Складіть анотацію на прочитану Вами книгу (сучасної прози).

6 балів

Усього 40 балів